

Aftursvar til nex

Í Dimmalætting seinasta leygardag skrivur ein, ið nevnið seg nex, um Spesialskúlan. Nex vevjir alt saman í ein vavgreyt; fæst við at vera klókur á hesum økinum, og hvussu ger hann tað?

Jú, hann skal royna at tveita eina bukku oman yvir meg og hinvegin at seta eina gloriu um hovið á Jóhs. A. Næs.

Mær ger tað einki, eg eri so von við slíkt; men tað er synd at gera við henda dúgliga raska og í allar mátar vælegnaða mann, sum tú tekur til. Ti her hevur tú vavt alt saman.

Tú skrivur: »... Men tað megu vera tey heilt fáu, sum taka alt, hon skrivur, so álvarsliga upp ...«. Her er ein púra sannur pástandur, tá talan hevur verið um tey andaligu ófullföru. Fyri stuttum skrivaði eg soleiðis: »Hevði tað hjálpt, so skuldi eg farið uppá eitt fjall og rópt út til Føroya fólk, hvussu skeivt vit gera móti teim andaligu ófullföru, at vit ríva tey upp við röt og senda tey av landinum ...«. — Tú heldur, at vit hava evnaveik á Spesialskúlanum — nei, tað hava vit ikki.

Til hesa somu grein svaraðu bæði yvirleknin á statshospitalinum og sosialráðgevarin fyri »Statens Andsvageforsorg»

Tað var nú ikki mín ætlan at rópa á hesi bæði, tey hava sanniliga sít at dragast við til dagligt. Men ikki minni gleddi tað meg; tí so varð tað á henda hátt prógvað, at tað ikki var uttan grund, at eg gartaði i, sum tú málber teg.

Tað eru onnur táluplig ting tú vevjir uppí. Veitst tú, hvat ein katedral er fyri nakað? Eg ivist. Vit blanda okkum ikki uppí, hvørja samkomu ella kirkju næmingar okkara hoyra til. Tað er trúarfrælsi, og tá tú sigur, at vit skulu stava næmingarnar í ein katedral (eg vildi sagt eina kate-

dra), so hugsi eg, at tú lítið hevur skil á hesum.

I eini katedral prædikar biskuppurin. Og her á Spesialskúlan kemur eingin biskuppur — heldur ikki varabiskuppur.

Tú skrivur: »... heldur enn at lata hesi børn so vitt gjørligt eiga møguleika at fáa serundirvísing í heimbygdini, tá tað er gjørligt, og tað siga konir skúlamein at tað er...«. Hetta er reint út sagt nakkað tvælt!

Kom tú fram og sig, hvørjir konir skúlamein hava sagt tær hetta.

Av teimum næmingum, eg undirvísi er bert ein í skúlaaldr — hann er konin frá skúlanum hjá Franciskanarsysturum, t.v.s. eingin úr fólkaskúlanum. Hesir eru næmingar, sum eru yvir, langt yvir skúlaaldr — og hvør skuldi goldið lærarum fyri at undirvísi hesum næmingum?

Ella hvør lærari vildi áttið sær at undirvísi hesum fyri einki?

Tú skrivur eisini »spesialskúlaráðgevarin Jóhs. A. Næs». Eisini nakað mæn. Jóhs. A. Næs er skúlaráðgevari fyri serundirvísingina í fólkaskúlanum, og kemur heldur ikki á Spesialskúlan (sum hevur undir tað meg nóg, tí tað mátti í allar hægsta grad verið av stør um týðningi at sær, hvussu tað gekk, tá vit hava næmingar við øllum brekum saman — mótvægis aðrastaðni, har tey hava hvørt brek sær á teim ymsu institútionunum).

Tú skrivur eisini: »... Var tað rætta hjartalagði til steðis, átti at verið so fyriskipað, at tað var bert tá serligar undirvísing talaðu fyri, at hesi børn vóru send til Havnar, tí tað er ikki so líka til at dríva børn frá foreldrunum og heimi ...«.

Ert tú úti eftir at leggja Spesialskúlan undir at dríva

børn frá heimi og foreldrum ella er tað bert av tí, tú veist so lítið? Kanska bæði.

Tað tykist sum kundu tað verið fleiri, sum gloyma fórelur og næmingin sjálfan.

Foreldur koma og spyrja um barn teirra kann verða upptikið á skúlan (og her er aldursmark ikki. Vit hava næmingar frá 3 ára aldri og upp í gott og væl 50 ára aldur.)

Vaksandi ferðsla ger viðhvørt tað, at ferðsluóhapp henda — ungur maður verður løstaur, fær heilaskaða — gloymir alt. Hja einum slíkum eydnast tað úbetur oftast á fáa hjálpi fyri hesum breki. Fleiri eru útskrivaðir sum friskir.

Vit geva eykahjálpi til orðblindar næmingar, sum ganga á tekniskan skúla, navigatiónskúla v. m. Hesir, sum hava fingið hjálpi, kunnu sjálfvirkandi gróða frá.

Vit kundu kanska sagt nex frá onkrum øðrum.

Vit kunnu t. d. taka Barnaskúlaheimið. Óll víta, at tað er ikki besta løysn fyri eitt barn at vaksa upp á einum barnaheimi, sum ofta eru yvirfyrt í forvegin, men vit víta, at í einstøkum førum er tað neyð-

ugt — viðhvørt fyri stytri og viðhvørt fyri longri tíð.

Men meðan næmingarnir á Spesialskúlanum sleppa heim í hvørjari week-end, so kann ikki tað sama sigast um barna heimsbørnini.

Hanna kann siga tær, at hon ætlar sær ikki at gevast við síni skriving um korini hjá teim andaligu ófullföru.

Spesialskúlamálið er loyst, tað er verri við teim andaligu ófullföru. Danska stjórnin er farin víða við sparietlan, men at tað aftur einaferð skuldi ganga útyvir tey andaligu ófullföru, tað harmar meg, ja tað pínir meg at sálina.

Ongum av teim Føroyingum, sum eru á Rødbýgdard verður lurtat eftir — tey eru nøkur, sum hava roynt at gera vart við seg — men tann stóra fjöldin er ikki færi fyri at gera vart við seg. Tí kenni eg tað sum mína skyldu at vera teirra millum, sum vilja royna tað, vit eru færi fyri at »garta« ella hvat nóg røpar tað, so vit kunnu fáa bót um viðurskipti teirra andaligu ófullföru.

Tey fólk, sum arbeida á Rødbýgdard royna tað, tey eru færi fyri, at gera tað so frægt, sum tað nú er gjørligt, tað rós skulu tey hava.

Tað eru tey sum stjórna, í hesum føri danska stjórnin, sum skulu fáa at víta frá okkum Føroyingum at her fer fram ein diskriminering.

Føroysk foreldur eru avskorin frá at koma og siggja, hvussu tað dagliga lívið fer fram, har vit bjóða børnum teirra at liva.

Bank Mikkelsen tók til:

Ikkí eru krovini stór — hevði tað bert verið so frægt, at har kundi verið pláss fyri einum stóli, sum tey kundu sagt, at tey áttu ella bóru kannuna av.

Og her er bert nert við tey ytru tingini. Tað sálarliga er als ikki komið inn á.

Fegin hevði eg viljað, at mótmælið, sum sent er frá bygginevndini og landsstýrinum hevði verið bakkað upp av einum foreldrafelag ella onkrum øðrum, tí so sást tað skilligari, at vit ikki eru líkasæl við korini hjá teim andaligu ófullföru.

Eg veit tað væl, at tað er ikki lætt hjá foreldrum, tí byrðan er so tung frammanundan.

At enda vil eg siga, at um onkur hevur hug at ognar sær blaðið Evnesvages Vel, so kunnu tey bert siga frá, so skulu tey fáa tað.

Tað er ógviliga áhugavert at lesa um viðurskipti av ymsum slag, sum viðvíkja teim andaligu ófullföru og avvarðandi teirra. Bæði einstaklingar og feløg kunnu fáa blaðið.

Hanna Lisberg.

Tað ræður um at breiða útyvir seg

Tú mást hava títt alibi í lagi. Tað er ikki minst umráðandi politiskt, har tú t. d. aldri eigur at tala niðursetandi um ta griksku juntainu, uttan at tú í sama andadrátti fær sagt okkurt ólagligt — eisini um t. d. ta polsku stjórnarleiðsluna. Tað er av alstorum týðningi, at tú soleiðis stóðugt vendir byrsumulan báðar ættir — eystan og vestan, so at eingin kann leggja teg undir at ganga ørindi fyri annan partin.

Tann gylta reglan um til einahvørja tíð og fyri einhvønn pris at verja tann innarra maktbalansan er bert galdandi fyri tey, sum verða loyð undir at sympatisera við teim oyðandi kreftum, sum eru uppi í tíðini — við øðrum øðrum — teim vinstrahallu.

Fyrirmyndin av einum demonstranti er hann, sum fjakkar frá eini sendistovu til aðra, so mangar, sum tíð og stund, er at náa eftir einum vanligum arbeidsdegi, og sum syrgir fyri, at tað alla tíðina verða brotnir líka nógvir rútir í ein eystan, sum í ein vestan. Bert á henda hátt kanst tú prógva tína óvil.

I skrift og talu mást tú ikki seta fram nakað álöp á fascistiska einareðið, uttan at tú í sama andadrátti ger setningin lidnan og ger upp við teir kommunistisku valdsharr-

arnar. Maðurin, sum er vinur við allar og tí ongar vinir hevur, skal mótsvarast av honum, sum er óvinur við allar og tí ongar figgindar hevur.

Tað er t. d. ikki nóg mikið at konstatera, at onkur sparkaði. Tú mást eisini siggja sparkið frá sjónarmiði stívlans. Og tú mást gera vart við, at stívlir verður brúktur til annað enn at sparka við. Tað ræður um, at tú bert dugir at siggja hetta frá nóg nógvum síðum, og undir nóg nógvum sjónarmiðum, so er tað líkasum tað heila ikki er so galíð longur. Og tað var kanska tað, sum var ætlanin?

Løgið nokk eru tað tey, sum tala harðast um demokratiskan ágóða, herundir talufrælsi, eisini mest bangin fyri, at vit skulu nýta hetta.

Um óavmarkað talufrælsi og friur kritikur eru ómetaligr dýrgripir — og tað meini eg, tey eru — so nerva og leggja vit ov nógva á tey við at seta servitút á tey við at krevja at ein kritikur ein vegin avgjørt skal verða fylgdur av einum kritikki hin mótsætta vegin.

h.

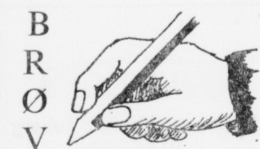
Tryggingarsambandið FØROYAR

Føroya Kríggstrygging	Tlf. 1090
Føroya Sjóvátrygging	- 1090
Føroya Brunatrygging	- 1098
Føroya Vanlukkutrygging	- 1466

Vit tryggja:

Bátar, skip, vørur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar elga at tryggja í landsins egnu trygging.

FYRISPURNINGUR TIL SKÚLARÁÐGEVARAN Í SER-UNDIRVÍSING

I Sosialinum 24. mars skrivur skúlaráðgevarin í serundirvísing eina viðmerking til viðgerðina á tingi av Føroya Spesialskúla.

Við tað at hann í viðmerking síni tekur tey orð. Haldor Hansen segði, at hann hevði gjørt málið flokt, tí umboðsmenn fyri Føroya Kommunufelag komu við tølum frá honum, skal henda viðmerking gerast:

I viðmerking síni sigur skúlaráðgevarin m.a., at töluni vóru ætlað at lýsa EITT AV-MARKAÐ UMRÁÐI.

Hetta rimar ikki við álitið í lögtingsmáli nr. 28/1970 (vetrarting); Bygging av ser-

skúla, har Signar Hansen, lögtingsmaður fyri minnilutan í skúlanevndini, ið hevði málið til viðgerðar, m.a. sigur ... at skúlaráðgevarin í serundirvísing Jóhs. Andr. Næs (sum annars eisini hevur verið limur í nevnd ríkisumboðsmannsins) áður hevur víst á tað tal av børnum, ið tórvaði UNDIRVÍSING Á EINUM SPESIALSKÚLA, og liggur tað talið nóg lægri enn tað, sum nevndin visir til.

Sambært frágreiðingina, sum skúlaráðgevarin hevur í Sosialinum 24. mars í ár, má upp skot Signar Hansens um bygging av einum minni spesialskúla, enn tann, ið 9-mannanevndin hevur skotið upp at lata byggja, vera ein misskiljing, tá ið töluni hjá skúlaráðgevarinum eru ætlað at lýsa eitt avmarkað øki og ikki tøv in á einum spesialskúla fyri alt landið.

Kanska skúlaráðgevarin í serundirvísing hevði gjørt so væl at greitt frá í blaðnum, hvør ið rætt hevur Signar Hansen ella hann.

lærari.

Lýsið í Sosialinum